

MANIFEST DADA

(1918)

La màgia d'un mot - DADA - que ha posat els periodistes davant la porta d'un món imprevist, no té pera nosaltres cap importància.

Per treure un manifest cal voler: A.B.C., fulminar contra 1, 2, 3, irritar-se i esmolar-se les ales per conquerir i escampar petits i grans, a, b, c, signar, cridar, jurar, arranjar la prosa sota una forma d'evidència absoluta, irrefutable, demostrar el seu non-plus-ultra i mantenir que la novetat s'assembla a la vida com la darrera aparició d'una meuca demostra l'essencial de Déu. La seva existència ja fou demostrada per l'acordió, el paisatge i la paraula dolça. *** Imposar el propi A.B.C. és una cosa natural, - i doncs lamentable. Tothom ho fa en una forma de cristallbluf-marededéu, sistema monetari, producte farmacèutic, cama nua que convida la primavera ardent i estèril. L'amor per la novetat és la creu simpàtica, dona prova d'un tantsemenfotisme naïf, signe sense causa, passatger, positiu. Però aquesta necessitat també està envellida. Donant a l'art l'impuls de la suprema simplicitat: novetat, s'és humà i veritable envers la diversió, impulsiu, vibrant per crucificar l'avorriment. A la cruïlla de les llums, alerta, atent, guaitant els anys, en el bosc. ***

Escric un manifest i no vull res; tanmateix dic certes coses i estic per principi contra els manifestos, com estic contra els principis (decilitres per al valor moral de tota frase - massa comoditat; l'aproximació fou inventada pels impressionistes). *** Escric aquest manifest per mostrar que es pot fer juntes les accions oposades, en una sola fresca respiració; estic contra l'acció; a favor de la contradicció contínua, a favor de l'afirmació també, no hi estic ni a favor ni en contra i no explico puix que abomino el seny.

DADA ? vet aquí un mot que porta les idees de cacera; cada burgès és un petit dramaturg, inventa frases diferents, en comptes de

posar els personatges que convingui al nivell de la seva intel·ligència, crisàlides als seients, cerca les causes o els objectius (segons el mètode psicoanalític que practiqui) per fonamentar la seva intriga, història que parla i es defineix. ***

Cada espectador és un intrigant, si és que mira d'explicar un mot (conèixer!). Des del refugi encoixinat de les complicacions serpentinales, cal manipular els pròpia instints. D'aquí les infelicitats de la vida conjugal.

Explicar: Diversió dels ventre-rojos en els molins dels cranis buits.

DADA NO SIGNIFICA RES

Si un hom ho troba fútil i si un hom no perd el temps per una paraula que no significa res... El primer pensament que roda per aquests caps és d'ordre bacteriològic: trobar el seu origen etimològic, històric o psicològic, almenys. Se sap pels diaris que els negres Krou donen a la cua d'una vaca santa el nom: DADA. El cub i la mare en una certa contrada d'Itàlia: DADA. Un cavall de fusta, la dida, doble afirmació en rus i en romanès: DADA. Savis periodistes hi veuen un art per als nadons, altres sants Jesuscridanelsinfants d'avui, el retorn a un primitivisme sec i sorollós, sorollós i monòton. La sensibilitat no es construeix sobre una paraula; tota construcció convergeix a la perfecció que és avorrida, idea estancada d'un aiguamoll daurat, relatiu producte humà. L'obra d'art no ha de ser la bellesa en si mateixa, perquè és morta; ni alegre ni trista, ni clara ni obscura, divertir o maltractar les individualitats tot servint-los els pastissos de les aurèoles santes o les suors d'una cursa enarcada a través de les atmosferes. Una obra d'art no és mai bella, per decret, objectivament, per a tothom. La crítica és doncs inútil, no existeix sinó subjectivament, per a cadascú, i sense ni el menor caràcter de generalitat. Creu algú haver trobat la base psíquica comuna a tota la humanitat? L'intent de Jesús i la Bíblia resguarden sota les seves ales amples i benèvols: la merda, els animals, els dies. Com volem ordenar el caos que constitueix aquesta informe variació infinita: l'home? El principi: «estima el teu proïsme» és una hipocresia. «Coneix-te» és una utopia però més acceptable puix que conté la maldat. Res de pietat. Ens resta, després del carnatge, l'esperança d'una humanitat purificada. Parlo sempre de mi perquè no vull convèncer, no tinc el dret d'arrossegat-ne d'altres en el meu riu, no obligo ningú a seguir-me i tothom fa el seu art a la seva manera, si és que coneix la joia que puja com una fletxa vers les capes astrals, o la que baixa a les mines de flors de cadàvers i d'espasmes fèrtils. Estalactites: cercar-les pertot, en els pessebres engrandits

pel dolor, els ulls blancs com les llebres dels àngels. Així nasqué DADA* d'una necessitat d'independència, de malfiança envers la comunitat. Els qui pertanyen a nosaltres conserven la llibertat. Nosaltres no reconeixem cap teoria. En tenim prou d'acadèmies cubistes i futuristes: laboratoris d'idees formals. Es fa art per guanyar diners i amanyagar els amables burgesos? Les rimes fan sonar l'assonància de les monedes i la inflexió llisca per la línia del ventre de perfil. Tots els agrupaments d'artistes han fet cap en aquest banc tot cavalcant en diversos cometes. La porta oberta a les possibilitats de rebolcar-se en els coixins i l'aliment.

Aquí tirem l'àncora en la terra grassa.

Aquí tenim el dret de proclamar puix que hem conegut les esgarrifances i el despertar. Espectres ebris d'energia, enfonsem el trident a la carn despreocupada. Som devessalls de malediccions en abundància tròpica de vegetacions vertiginoses, goma i pluja és la nostra suor, sagnem i cremem la set, la postra sang és vigor.

El cubisme nasqué de la simple manera de mirar l'objecte: Cézanne pintava una tassa 20 centímetres més avall que els seus ulls, els cubistes se la miren des d'enlaire, d'altres en compliquen l'aparença tot fent una secció perpendicular; disposant-la assenyadament al costat. (No oblidem pas els creadors, ni les grans raons de la matèria que ells feren definitives.) *** El futurista veu la mateixa tassa en moviment, una successió d'objectes un al costat de l'altre adornada maliciosament amb algunes línies-forma. Això no impedeix que la tela sigui una pintura bona o dolenta destinada a la inversió de capitals intel·lectuals. El pintor nou crea un món, els elements del qual en són també els mitjans, una obra sòbria i definida, sense argument. L'artista nou protesta: ja no pinta (reproducció simbòlica i il·lusionista), sinó que crea directament en pedra, fusta, ferro, estany, unes roques, uns organismes locomotors que el vent límpid de la sensació momentània pot girar cap a totes bandes. *** Tota obra pictòrica o plàstica és inútil; que sigui un monstre que fa por als esperits servils, i no dolcena per adornar els refectoris dels animals vestits d'humans, il·lustracions d'aquesta trista faula de la humanitat. - Un quadre és l'art de fer que es trobin dues línies geomètricament constatades com a paral·leles, en una tela, davant dels nostres ulls, en la realitat d'un món transposat segons noves condicions i possibilitats. Aquest món no és ni especificat ni definit en l'obra; pertany en les seves innombrables variacions a l'espectador. Per al seu creador, no té causa ni teoria. *Ordre = desordre; jo = no-jo; afirmació = negació*: irradiacions supremes d'un art absolut. Absolut en puresa de caos còsmic i ordenat, etern en el glòbul segon sense durada, sense respiració, sense llum, sense control. *** M'agrada una obra antiga per la seva novetat. Res sinó el

contrast no ens uneix al passat. *** Els escriptors que ensenyen moral i discuteixen o milloren la base psicològica tenen, a part d'un desig secret de guanyar, un coneixement ridícul de la vida, que han classificat, compartimentat, canalitzat; s'entesten a veure dansar les categories quan ells marquen el compàs. Els seus lectors se'n fumen i continuen: a tomb de què, doncs?

Hi ha una literatura que no arriba a la massa voraç. Obra de creadors, eixida d'una veritable necessitat de l'autor, i per a ell. Coneixement d'un suprem egoisme, on les lleis es neuleixen. *** Cada pàgina ha d'explotar, sia per la serietat profunda i feixuga, el terbolí, el vertigen, la novetat, l'eternitat, per la broma que rebenta, per l'entusiasme dels principis o per la manera de ser impresa. Mireu aquí un món trontollant que fuig, promès amb els cascavells de la gamma infernal, mireu aquí, a l'altre costat: uns homes nous. Rudes, saltadors, cavalcadors de singlots. Heus aquí un món mutilat i els medicastres literaris freturosos de millora.

Us ho dir jo: no hi ha començament i no tremolem, no som sentimentals. Estripem, vent furiós, la bugada dels núvols i de les pregueres, i preparem el gran espectacle del desastre, l'incendi, la descomposició. Preparem la supressió del dol i substituïm les llàgrimes per les sirenes esteses d'un continent a l'altre. Pavellons de joia intensa i vidus de la tristesa del verí. *** DADA és l'ensenyà de l'abstracció; l'anunci i els negocis són també elements poètics.

Jo destrueixo els calaixos del cervell i els de l'organització social: desmoralitzar arreu i llançar la mà del cel a l'infern, i els ulls de l'infern al cel, restablir la roda fecunda d'un circ universal en les potències reals i la fantasia de cada individu.

La filosofia és la qüestió: per quin costat començar a mirar-se la vida, déu, la idea, o qualsevol altra cosa. Tot allò que mirem és fals. No crec més important el resultat relatiu que la tria entre pastís i cireres després de sopar. La manera de mirar de pressa l'altre costat d'una cosa, per imposar indirectament la pròpia opinió, s'anomena dialèctica, és a dir regatejar l'esperit de les patates fregides, tot dansant el mètode al voltant.

Si crido:

Ideal, ideal, ideal,

Coneixement, coneixement, coneixement,

Bumbum, bumbum, bumbum,

he enregistrat força exactament el progrés, la llei, la moral, i totes les altres belles qualitats que diferent gent molt intel·ligent han discutit a tants llibres, per arribar, al capdavant, a dir que tanmateix cadascú ha dansat seguint el seu bumbum personal, i que té raó pel seu bumbum, satisfacció de la tafaneria malaltissa; timbre privat per a

necessitats inexplicables; bany; dificultats pecuniàries; estómac amb repercussió sobre la vida; autoritat de la vareta mística formulada com un ram d'orquestra-fantasma d'arquets muts, greixats amb filtres a base d'amoníac animal. Amb les ulleres blaves d'un àngel han excavat l'interior per quatre rals d'unànime reconeixement. *** Si tothom té raó i si no hi ha píndoles que no siguin Pink, intentem una vegada de no tenir raó. *** Es creu que es pot explicar racionalment, amb el pensament, allò que s'escriu. Però és molt relatiu. El pensament és una bona cosa per a la filosofia, però és relatiu. La psicoanàlisi és una malaltia perillosa, adorm les inclinacions anti-reals de l'home i sistematitza la burgesia. No hi ha Veritat última. La dialèctica és una màquina divertida que ens condueix /d'una manera banal/ a les opinions que de tota manera hauríem tingut. És que algú es creu que, pel refinament minuciós de la lògica, ha demostrat la veritat i establert l'exactesa de les seves opinions? Lògica estreta pels sentits és una malaltia orgànica. Als filòsofs els agrada afegir a aquest element: El poder d'observació. Però justament aquesta magnífica qualitat de l'esperit és la prova de la seva impotència. Hom observa, hom mira des d'un o uns quants punts de vista, hom els tria entre els milions que n'existeixen. L'experiència és també un resultat de l'atzar i de les facultats individuals. *** La ciència em repugna així que esdevé especulativa-sistema, perd el caràcter d'utilitat - tan inútil - perd almenys individual. Abomino l'objectivitat crassa i l'harmonia, aquesta ciència que tot ho troba en ordre. Continueu, nens, humanitat... La ciència diu que som els servidors de la natura: tot és en ordre, feu l'amor i obriu-vos el cap. Continueu, nens, humanitat, amables burgesos i periodistes verges... *** Estic contra els sistemes, el més acceptable dels sistemes és el de no tenir-ne cap per principi. *** Completar-se, perfeccionar-se en la pròpia petitesa fins a omplir el vas del propi jo, ardidosa de combatre a favor i contra el pensament, misteri del pa accionament sobtat d'una hèlix infernal en liris econòmics:

L'ESPONTANEÏTAT DADAISTA

Anomeno tantsemenfotisme l'estat d'una vida en què tothom conserva les pròpies condicions, bo i sabent tanmateix respectar les altres individualitats, si no defensar-se, amb el *two-step* com a himne nacional, botiga d'andròmines, T.S.F. telèfon sense fil transmetent les fugues de Bach, cartells lluminosos i anuncis de bordells, l'orgue difonent clavells per a Déu, tot això junt, i realment, substituint la fotografia i el catecisme unilateral.

La simplicitat activa.

La impotència de discernir entre els graus de claror: llepar la penombra i surar en la gran boca plena de mel i d'excrement. Mesurada amb l'escala Eternitat, tota acció és vana - (si deixem que el pensament corri una aventura el resultat de la qual seria infinitament grotesc - clarícia important per al coneixement de la impotència humana). Però si la vida és una mala farsa, sense objectiu ni infantament inicial, i perquè creiem que ens hem de sortir nets, com crisantems rentats, de l'afer, hem proclamat com a única base d'enteniment: l'art. No té la importància que nosaltres, sorges de l'esperit, li prodiguem des de fa segles. L'art no afligeix ningú i els qui saben interessar-s'hi, rebran carícies i bona ocasió de poblar el país amb llur conversa. L'art és una cosa privada, l'artista el fa per a ell; una obra comprensible és un producte de periodista, i perquè en aquest moment em ve de gust de barrejar aquest monstre amb els colors a l'oli: tub de paper que imita el metall que es prem i vessa automàticament, odi, covardia, vilesa. L'artista, el poeta, gaudeix amb la metzina de la massa condensada en un cap de secció d'aquesta indústria, és feliç en ser injuriat: prova de la seva immutabilitat. L'autor, l'artista lloat pels diaris, constata la comprensió de la seva obra: miserable folre d'un abric d'utilitat pública; parracs que cobreixen la brutalitat, pixats que col·laboren a l'escalfor d'un animal que cova els baixos instints. Carn flasca i insípida que es multiplica amb l'ajut dels microbis tipogràfics.

Nosaltres hem empentejat la tirada ploramiques que hi ha en nosaltres. Tota filtració d'aquesta naturalesa és diarrea confitada. Encoratjar aquest art vol dir pair-lo. Ens calen obres fortes, dretes, precises i incompreses per sempre. La lògica és una complicació. La lògica sempre és falsa. Ella fa anar els fils de les nocions, de les paraules, en llur exterior formal, vers extrems, centres il·lusoris. Les seves cadenes maten, miriàpode enorme que asfixia la independència. Casat amb la lògica, l'art viuria en l'incest, engolint, devorant la pròpia cua sempre el seu cos, fornicant-se en ell mateix i el temperament esdevindria un malson enquitranat de protestantisme, un monument, una pila d'intestins grisencs i feixucs.

Però la flexibilitat, l'entusiasme i fins la joia de la injustícia, aquesta petita veritat que practiquem innocents i que ens dona bellesa: som fins i els nostres dits són mal-leables i llisquen com les branques. d'aquesta planta insinuant i quasi líquida; ella precisa la nostra ànima, diuen els cínics. També és un punt de vista; però no totes les flors són santes, afortunadament, i el que hi ha de diví en nosaltres és el despertar de l'acció anti-humana. Es tracta aquí d'una flor de paper per al trauc dels senyors que freqüenten el ball de la vida disfressada, cuina de la gràcia, blanques cosines flexibles o grasses.

Els trafiquen amb el que nosaltres hem seleccionat. Contradicció i unitat de polars en un sol raig, poden ser veritat. Si és que hom vol, en tot cas, pronunciar aquesta banalitat, apèndix d'una moralitat libidinosa, que fa mala olor. La moral atrofia com tota plaga producte de la intel·ligència. El control de la moral i de la lògica ens han infligit la impassibilitat davant dels agents de policia - causa de l'esclavatge, - rates pútrides de què els burgesos tenen el ventre ple i que han infectat els únics corredors de vidre clars i nets que restaren oberts als artistes.

Que cada home cridi: hi ha un gran treball destructiu, negatiu, per aconseguir. Escombrar, netejar. La netedat de l'individu s'afirma després de l'estat de follia, de follia agressiva, completa, d'un món deixat a les mans dels bandits que estripen i destrueixen els segles. Sense objectiu ni disseny, sense organització: la follia indomable, la descomposició. Els forts per la paraula o per la força sobreviuran, car són vius en la defensa, l'agilitat dels membres i dels sentiments flameja en els seus flancs escairats.

La moral ha determinat la caritat i la compassió, dues boles de sagí que han crescut com elefants, com planetes i que hom anomena bones. Elles no en tenen res de bondat. La bondat és lúcida, clara i decidida, despietada amb el compromís i amb la política. La moralitat és la infusió de xocolata a les venes de tots els homes. Aquesta tasca no és pas ordenada per una forja sobrenatural, sinó pel *trust* dels marxants d'idees i dels acaparadors universitaris. Sentimentalitat: en veure un grup d'homes que es barallen i s'avorreixen han inventat el calendari i el medicament saviesa. En enganxar etiquetes, la batalla dels filòsofs es desencadenà (mercantilisme, balança, mesures meticuloses i mesquines) i hom compregué una altra vegada que la pietat és un sentiment, com la diarrea en relació amb el fàstic que espatlla la salut, la tasca immunda que tenen les carronyes de comprometre el sol.

Proclamo l'oposició de totes les facultats còsmiques a aquesta blennorràgia d'un sol pútrid eixit de les fàbriques del pensament filosòfic, la lluita acarnissada, amb tots els mitjans del

FÀSTIC DADAISTA

Tot producte del fàstic susceptible d'esdevenir una negació de la família, és dada; protesta amb els punys de tot el seu ésser en acció destructiva: **DADA**, coneixement de tots els mitjans rebutjats fins al present pel sexe púdic del compromís còmode i de la bona educació: **DADA**; abolició de la lògica, dansa dels impotents de la creació: **DADA**; de tota jerarquia i equació social establerta per als valors dels nostres criats: **DADA**; cada objecte, tots els objectes, els sentiments i

les obscuritats, les aparicions i el xoc precís de les línies paral·leles, són mitjans per al combat: **DADA**; abolició de la memòria: DADA; abolició de l'arqueologia: DADA; abolició dels profetes: DADA; abolició del futur: **DADA**; creença absoluta indiscutible en cada déu producte immediat de l'espontaneïtat: DADA; salt elegant i sense prejudicis d'una harmonia a l'altra esfera; trajectòria d'una paraula llançada com un disc sonor crit; respectar totes les individualitats en llur follia del moment: seriosa, temorenca, tímida, ardent, vigorosa, decidida, entusias-ta; pelar la pròpia església de tot accessori inútil i feixuc; escopir com una cascada lluminosa el pensament feridor o amorós, o gomboldar-lo - amb la viva satisfacció que és absolutament igual - amb la mateixa intensitat en l'esbarzer, pur d'insectes per a la sang ben nascuda, i daurat de cossos d'arcàngels, de la seva ànima. Llibertat: DADA DADA DADA, esgarip dels dolors crispats, entrelaçament dels contraris i de totes les contradiccions, dels grotescos, de les inconseqüències: LA VIDA.